

חלון עגנון

הוא הקפיד לכתוב בעמיה, זכה לקבל מהעירייה תمرור מיוחד משלו, ולא הפסיק לכתוב גם כSCP נא שביבו עלו באש. סיפוריו של גדור הסופרים העבריים, שי' עגנון

המדינה, המצב בארץ ישראל לא היה קל. הרשות הציונית של עגנון גבשו על הרצון הטבעי לשמר על החיים הנוחים והיציבים בוגלה, והוא נעה לאטגר להשתתף בהתחדשות היישוב היהודי בארץ ישראל. כמו חדשנים לאחר שהגיע לארץ התפרסמה היצירה הראשונה שלו שנכתבה בישראל, סיפור קצר בשם 'עגנות'. על הסיפור זה הוא חתום בשם שי' עגנון, ששאב השראה מנושא הסיפור, ומאו דבך בו שמו החדש. בעת מגוריו ביפו השתתף בשיעוריו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק, ובין השנאים נוצר קשר מאוחר יותר כתוב הרב קוק הערכה נלהבת על אחד מסיפוריו של עגנון.

לאחר ארבע שנים בארץ ישראל נסע עגנון לברלין, בירת גרמניה, שם התערה בקהילה היהודית המקומית והתאחד לאישים יהודים מפורסמים שהגרו שם באותה תקופה – החוקר גרשם שלום, ולמן שז"ר (מי שהיה מאוחר יותר נשיא השליishi של מדינת ישראל), איש העסקים שלמה זלמן שוקן ישראלי, ואחרים. בגרמניה פגש עגנון את אסתר מרכס, סטודנטית באקדמיה לציור, והשניים החליטו להינשא. בגרמניה נולדו לזוג שני

שי' עגנון או בשם הולדתו, שמואל יוסף צ'צ'ק נולד לפני מאות שלושים וחת שנים בעירה בוצ'אייז', מקום שהיום הוא חלק מאוקראינה. מגיל שלוש הוא למד ב'חדר', מוסד היהודי המקובל באותה תקופה ללימוד תורה, וכמה שנים לפני בר המצווה שלו עזב את מוסדות החינוך ונשאר בבית למדוע עם אביו, שהיה רב. מאו שהיה קטן הוא נמשך לקריאה ולכתיבה, ובגיל חמיש עשרה פרסם את היצירה הראשונה שלו – שיר ארוך בחרוזים על חייו של מקובל מסתורי ומסקרן.

הסיפור ששינה את שם המשפחה

בשנת 1908, כשהעגנון היה רק בן עשרים וחת, הוא החליט לעזוב את משפתו ולעלות לארץ ישראל. באותו ימים, ארבעים שנה לפני קום

ספרייה ביתו של שי עגנון
צילום באדיבות בית שי עגנון

שקט, כאן כתבים

בשנת תש"ח (1948), כאשר מדינת ישראל, עגנון כבר היה סופר מפורסם מאוד, עשר מאוחר יותר החליטה עיריית ירושלים לסגור את הרחוב שבו התגורר עגנון לתנועת רכבים בכלليلת, כדי לא להפריע לסופר בעבודתו. היא אף הציבה תמרור מיוחד הקורא לשמירה על שקט. עגנון אהב את המהווה, אך העדיף שישטו אותו על יצירתו ולא על מה שסביר לה. בראיון עימו הتبלה: "היהתי צריך לזכות בתהילתה בשל סיפורי, ובסתומו של דבר אני וכשה לפרסום בשל התמרור הזה". בשנת 1966 זכה עגנון בהוקרה עולמית, כשהיא הישראלי הראשון שזכה בפרס נובל.

המשך בעמוד הבא

מאבותתי ומקצתם קניתי מספי
שקיים מלחם" (כלומר,
עגנון מנע מעצמו לעיתים
קנית מזון כדי שיוכל לדרכו
ספרים).

השraphה ועוזעה את עולמו של הסופר וקטעה את תוכניותיו.
מיד אחריה קיבל בני הזוג

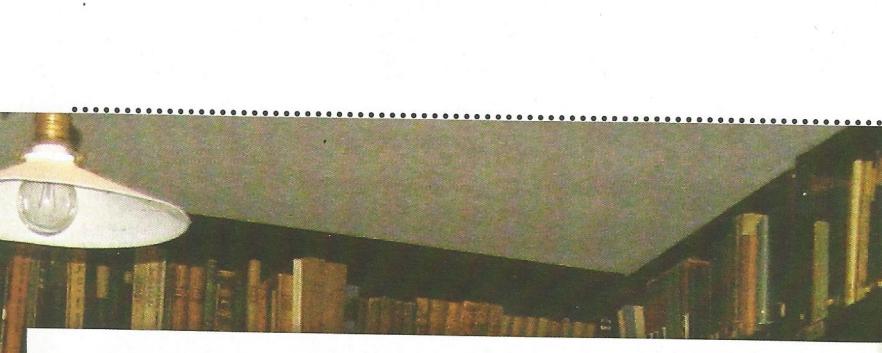
עגנון החלטה – עולים חורה לארץ ישראל. המשפחה השתקעה במרכז העיר ירושלים, ועגנון המשיך לפרסם מסיפוריו וمسפריו, שהתקבלו באחד. אך בכך לא תמו ייסורייהם – שניםים לאחר עלייתם הסופית ארצה נפגע בהם מרעידת אדמה, ובעקובותיה עברו בני המשפחה לדירה שכורה בשכונת תלפיות בעיר. שנתיים משפחת עגנון – בית המשפחה עלה באש. שי שהה בבית החולים באותה עת, אשתו וילדיו ניצלו בזמן, אך ספריו שטרם פורסמו וכן הפרויקט החסידי הענק שלו נשמרו כליל. וכך כתב עגנון עצמו על האירוע: "נשרף כל מה שכתבי מיום שרדי הארץ ישראל לגולה, וכן הספר שעשית עם מרטין בוכר". נוסף על כל אלה נשמרו: המוני ספרים שהיו ברשותו: "מלבד ארבעת אלפיים ספרים עבריים, שרבים באו בירושה

ילדים – הבית אמונה והבן שלום מררכי שכח לכינוי 'חמדת', כשם אחת הדמויות הבולטות בספריו של עגנון".

ספרים במקום לחם

אחד הפROYיקטים הספרותיים המרכזים שעלהם עבר עגנון באותו תקופה היה קובי צ'יפורי חסידים. עגנון, שהיה סופר צ'יה, חבר לאחד הפילוסופים והטופרדים היהודיים החשובים ביותר של התקופה – מרטין (מררכי) בובר. השניים אספו סיפורי חסידים ממוקדות שונים ועיבדו אותם לקראת פרטום בספר רחוב ירעה. הרך הראשון מתוך ארבעה CRCים מתוכננים כבר כמעט היה מוכן, אך אז נחת אסון על משפחת עגנון – בית המשפחה עלה באש. שי שהה בבית החולים באותה עת, אשתו וילדיו ניצלו בזמן, אך ספריו שטרם פורסמו וכן הפרויקט החסידי הענק שלו נשמרו כליל. וכך כתב עגנון עצמו על האירוע: "נשרף כל מה שכתבי מיום שרדי הארץ ישראל לגולה, וכן הספר שעשית עם מרטין בוכר". נוסף על כל אלה נשמרו: המוני ספרים שהיו ברשותו: "מלבד ארבעת אלפיים ספרים עבריים, שרבים באו בירושה

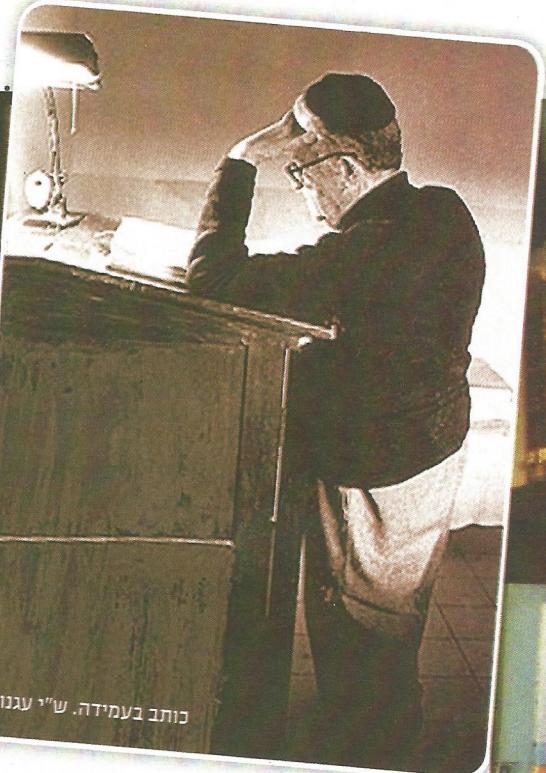
שנשארו מאחור נפגע.

ובארץ פרצה מלחמת ששת הימים. עגנון כבר לא היה צעיר – הוא נכנס באותה שנה לשנתו השמנית – אך היה לו ברור שהוא חוזר מיד ארצה. "זה ביתי, זו ארצתי, אני רוצה להיות עם עמי, היתי חזר אפילו ידעתי את פנוי יקומו כל התותחים שבulous", הוא כתב לאוהבי.

שי' עגנון נפטר בשנת 1970, בגיל שמונים ושתיים. הוא הותיר אחריו נכס ספרותי עצום, שנלמד ונחקר ברוחם העולם כולם. עגנון, וכרו שאתם פוגשים בספרים של כתוב גדול במיוחד.

מתמדת לשלמות) שלו. הוא נהג לתקן את כתביו פעם אחר פעם, אפילו אחרי שהודפסו ופורסמו בעיתון או בספרים. הוא נהג למסור את כתביו לדפוס רק אחרי שהסביר שהם מושלמים. לפני פרסום ספרו 'אורח נתה ללון' הוא בקש ממשdag להוצאה ספריו לאו, ממשמה זלמן שוקן, שידפיס את הספר כמה שייתר מהה. אם שלגיה זלמן יתמהמה, הסביר עגנון עוד עליל להמשיך לשפץ את הספר עד אין-סוף. את ספריו, אגב, כתב בעמידה. שי' עגנון אמר בריאין לעיתון האמריקאי ניו יורק טיים' בחודשים לפני קבלת פרס נובל. כתע מהנאים המרגש שנסע עגנון בטקס

כתב בעמידה. שי' עגנון

המשך מהעמוד הקודם

לצדיו וכתה בפרס באותה שנה המשוררת היהודיה נלי זיק". שר החינוך זלמן ארן, שהגיע לבשר לעגנון על הוכייה, נתקל בחומר אמון מצידו של הטופף אףלו כשהטלפון בביתו, שלא היה רשום בספר הטלפונים ועל כן רק מעטים ידעו את ספרו, לא הפסיק לצלצל וורי פרחים נשלחו אליו מחבריו הטובים, התקשה עגנון להשתכנע, שכבר החלט לאמין לבשורה המשמחת וישב עם חבריו עם כמה עיתונאים לתցוג את קבלת הפרס, שיתפה אותם בפחד אחד שמולוה אותן: "אם תבו, חיללה, תבערה. ריבונו של עולם, רק שלא תהיה תבערה".

'מליץ לכתוב בעמידה'

שי' עגנון טיפח סגנון כתיבה מיוחד במינו. כתביו נסcho בצורה שמצוירה מאוד את מאמרי חז"ל וכתבה יהודית מסורתית. היכולת שלו להטמין מסרים ורעיונות יהודים דרך כתיבה בסגנון מסורתי בלשון העברית עיטה. כיווץ בהם מראות הטבע. ים המלח שרוואה התייחס בכל יום מג' ביתי עם הנץ החמה, נחל ארנון שטבלתי בוليلות שעשתי עם חסדים ואנשי מעשה בחוץ ליה אצל הכותל המערבי".

בשנת 1967 שחה עגנון בארץות הברית, מכך רג' בשבייל נעל", כתב עגנון על החוויה. הספר יצא לאור רק לאחר מותו של עגנון.

שי' עגנון פנה בכתבתו לקוראים בגרים בלבד. עם זאת, לא כולם יודעים שהוא כתב ספר אחד לילדים, שנקרא 'ספר האותיות', ובו מקבצים

עשרים ושניים שירים שכותב בהשראת אותיות הא"ב. הרעיון להוציא את הספר לאור כלל לא היה של עגנון, אלא הוזמן ממנו עבור הסתדרות הציונית בגרמניה, שרצה להוציא ספר עברו על האותיות העבריות. המאיירת תום פרויד איירה עשרים ושניים איורים, ועגנון התקUSH לכותב עبورם שירים מחורזים. עגנון העיד כי דוקא על הספר זהה הוא עבד הרבה יותר מאשר על ספרים אחרים, והוא דרש ממנו השקעה ומאצץ מיוחד. "אני מכין רgel בשבייל נעל", כתב עגנון על החוויה. הספר יצא לאור רק לאחר מותו של עגנון.